

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/370/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7112205501
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7112205501.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti H. G. T. nar. XX.XX.XXXX a N. Y. T. nar. XX.XX.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach detí rodičov matky G. T. nar. X.X.XXXX bývajúcej v A. č. XXX zastúpenej JUDr. Melániou Knopovou advokátkou so sídlom v Košiciach na Štúrovej ul. č. 20 a otca Ing. H. T. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v K. - R. na Q. T. T. XXXX/X v Českej republike o návrhu otca na návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu o odvolaní matky a otca proti uzneseniu Okresného súdu Košice I z 23.9.2013 č.k. 11P 26/2012-624 v spojení s opravným uznesením z 14.10.2013 č.k. 11P 26/2012-653 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie vo výroku o nariadení návratu maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky, povinnosti matky odovzdať maloleté deti otcovi po uplynutí lehoty na plnenie, ak maloleté deti nevráti do Českej republiky a povinnosti otca v prípade návratu matky a maloletých detí do Českej republiky zabezpečiť im primerané ubytovanie na svoje náklady až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva.

M e n í uznesenie vo výroku o povinnosti matky zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti uznesenia tak, že matka je povinná zabezpečiť navrátenie maloletých detí do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Z r u š u j e uznesenie vo výroku o trovách konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením nariadil návrat mal. H. G. T. nar. XX.XX.XXXX a mal. N. Y. T. nar. XX.XX.XXXX do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky. Matke uložil povinnosť zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia. V prípade, že matka v súlade s výrokom dva tohto uznesenia maloleté deti nevráti do Českej republiky, je povinná odovzdať maloleté deti otcovi po uplynutí tejto lehoty. V prípade návratu matky a maloletých detí do Českej republiky uložil otcovi povinnosť zabezpečiť až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva primerané ubytovanie na svoje náklady. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote odvolanie matka aj otec.

Otec napadol výroky uznesenia o uložení povinnosti matke navrátiť maloleté deti v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia, ktorý navrhol zmeniť tak, aby bola matka povinná zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote 3 dní právoplatnosti uznesenia a výrok o trovách konania účastníkov, ktorý žiadal zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vo vzťahu k výroku o povinnosti matky zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia uviedol, že cieľom návratového konania je zabezpečiť bezodkladný návrat neoprávnene premiestnených alebo

zadržovaných detí do krajiny ich obvyklého pobytu (čl. 1 predmet Dohovoru písm.a/). K naplneniu tohto cieľa súd musí postupovať pre neho najrýchlejším možným postupom (čl. 2 Dohovoru, čl. 11 ods. 3 Nariadenia). Práve z hľadiska rýchlosti naplnenia cieľa konania považuje lehotu 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia za neprimerane dlhú, neodôvodnenú a v žiadnom prípade nie najkratšie možnú, ako vyžaduje Dohovor. Z doterajšieho konania matky je zjavné, že dobrovoľne deti do Českej republiky nemieni navrátiť a z toho dôvodu jednomesačnú lehotu využije v plnom rozsahu, čím bude protiprávny stav predlžovať práve o stanovenú lehotu. Súd prvého stupňa podľa doporučenia Krajského súdu v Košiciach odložil vykonateľnosť uznesenia až po jeho právoplatnosti. Toto doporučenie je podľa jeho názoru v rozpore s procesnými pravidlami O.s.p.. Uvedené odloženie vykonateľnosti je podľa Dohovoru neprípustné - nie je najrýchlejším možným postupom súdu vedúcim k naplneniu cieľa a len umelo predlžuje trvanie protiprávneho stavu. Vnútroštátna procesná norma súd k odloženiu vykonateľnosti až po právoplatnosti nijak nezaväzuje. Súd prvého stupňa mal možnosť nezahnúť odloženie vykonateľnosti až po právoplatnosti do napadnutého výroku, pričom v petite svojho návrhu žiadal uložiť matke povinnosť maloleté deti do Českej republiky vrátiť do 14 dní od doručenia uznesenia. Ustálená judikatúra súdov Slovenskej republiky tiež uvádza nariadenie návratu, kde lehota k splneniu povinnosti dieťa navrátiť začína plynúť dorúčením uznesenia. Súdny používa krátke (15 dní) až veľmi krátke (3 dni) lehoty, aby naplnili záväzok vyplývajúci z Dohovoru. Vzhľadom k tomu, že odloženie vykonateľnosti uznesenia až po jeho právoplatnosti už nie je možné rozhodnutím o tomto odvolaní úplne napraviť, navrhuje aspoň, aby odvolací súd napadnutý výrok zmenil skrátením jednomesačnej lehoty na lehotu trojdňovú. Pokiaľ ide o výrok týkajúci sa trov konania účastníkov, uviedol, že súd prvého stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie o trovách ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p., kde je uvedené, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, pokiaľ sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. Domnieva sa, že aplikácia ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p. na uvedené konanie je zrejme nesprávna. Konanie je začaté vždy na návrh osoby, inštitúcie alebo iného orgánu, ktorý tvrdí, že dieťa bolo premiestnené alebo zadržané konaním porušujúcim jej (jeho) opatrovníckeho práva (čl. 8 Dohovoru), obdobne čl. 11 Nariadenia. Nariaďovať návrat maloletého dieťaťa bez toho, aby to oprávnená osoba navrhovala je zjavne nezmyselné a rovnako Dohovor ani Nariadenie túto možnosť nepripúšťajú. Súd prvého stupňa k tomuto záveru pravdepodobne dospel aplikáciou ust. § 81 ods. 1 O.s.p., ktoré stanovuje, že aj bez návrhu súd môže začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých. Vnútroštátna procesná norma síce zaraďuje systematicky uvedené konanie do kategórie konaní s názvom starostlivosť súdu o maloletých (§ 176 ods. 2 O.s.p.), ale medzinárodná zmluva či nariadenie, podľa ktorých sa uvedené konanie riadi, sú právnymi predpismi s vyššou váhou ako vnútroštátne zákony a možnosť začatia konania o navrátenie dieťaťa bez podania návrhu nepripúšťa. Vyjadril názor, že súd mal aplikovať ust. § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého súd prizná účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, náhradu nákladov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Poznamenal, že 24.2.2013 si uplatnil v zmysle ust. § 147 ods. 1 O.s.p. od matky maloletých detí a jej právnej zástupkyne nárok na náhradu hotových výdavkov vo výške 222,95 €, ktoré mu preukázateľne vznikli v súvislosti s jeho zbytočnou cestou na pojednávanie súdu, ktoré bolo odročené z dôvodov na strane matky maloletých detí. O tomto jeho nároku súd prvého stupňa doposiaľ nerozhodol. Vyjadril názor, že ani v prípade, ak by sa hypoteticky odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvého stupňa o správnosti aplikácie ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p. na uvedené konanie, nie je možné jeho nárok podľa ust. § 147 ods. 1 O.s.p. týmto odmietnuť, nakoľko nárok podľa ust. § 147 ods. 1 O.s.p. je nezávislý na výsledku konania.

Matka podala odvolanie samostatne, ako aj prostredníctvom právnej zástupkyne. Matka vo svojom odvolaní uvádza, že na poslednom pojednávaní 23.9.2013 jej nebol daný priestor na vyjadrenie, preto podáva odvolanie a navrhuje, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu. Namietala, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Zdôraznila, že deti v roku 2011 prišli domov so súhlasom otca. Ak by otec s ich odchodom z ubytovne nesúhlasil, sotva by ich sám presťahoval, neasistoval by jej pri podaní prihlášky na vysokú školu v Prešove v akademickom roku 2011/ 2012, nebol by prítomný v jubilejný prvý deň dochádzky ich dcéry v materskej škole v Košiciach, nenavrhol by plán zobytnenia podkrovia v dome, kde teraz býva, aby mali oddelené bývanie a nesnažil by sa nájsť si zamestnanie v Kechneči, aby tu mohli v prípade neúspechu s brazílskym projektom žiť. Z uvedeného vyplýva, že pred podaním jeho nezmyselnej žiadosti o návrat nikam, spoločným úsilím vytvorili obvyklý pobyt deťom na Slovensku. Na tom, že by sa mali deti alebo ona presťahovať do Českej republiky, sa nikdy nedohodli. Vyjadrila názor, že články Dohovoru sa teda v ich prípade nedajú aplikovať, pretože nejde o žiadne neoprávnené premiestnenie ani zadržávanie. Spolu s otcom konali vedome a systematicky tak, aby s deťmi žili dôstojne a hlavne,

aby sa už nikdy nemuseli sťahovať. Ich dcéra absolvovala do troch rokov veku celkom 8 sťahovaní. Syn do prvých narodenín zmenil adresu trikrát. Sám otec maloletých detí priznal, že ich na Slovensko priviedol. Po hádke na Slovensku natrvalo odišiel a viac sa nevrátil. Ponúkala mu možnosť tráviť spolu Vianoce (mailová komunikácia z konca roku 2011), čo odmietol. Predtým v lete na dovolenke v Tatrách po hádke ju nenechal nastúpiť k nemu a deťom do auta a odišiel. Nakoľko vtedy ani nie trojročná dcérka strašne plakala, keď videla, že sa márne snaží dostať do idúceho auta, o chvíľu sa vrátil a na tvári mal víťazoslávny úsmev. Na Vianoce trval na tom, že si deti bez nej odnesie k svojim rodičom. Začiatkom januára 2012 trval na tom, že si deti bez nej odvezie ku kamarátovi. Koncom januára si bez nej odviezol dcéru. Jednoducho sa na niečom dohodli a vytvorili deťom nový domov, náhle sa otočil o 180 stupňov, predviedol jej ukážku toho, ako dosiahne svoj nový plán, potom sa snažil vytvoriť si preň priestor a nakoniec ho vykonal. Vzal dcére stabilitu, kamarátov, kolektív, brata, matku, synovi sestru. Podmienil jej návrat podpisom zmluvy o zúžení BSM. Ďalej namietala, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, pretože ona a jej právna zástupkyňa žiadali, aby súd dal podnet na psychologické vyšetrenie otca z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu sexuálneho zneužívania maloletej. Namiesto tohto vyšetrenia otca jej súd položil dve otázky, či videla, že by niekedy manžel sexuálne obťažoval niektoré zo spoločných detí a či sa manžel správal v spálni agresívne. Z jej odpovedí sa súd uzniesol, že k žiadnemu sexuálnemu obťažovaniu nedošlo a ohrozil tak zdravie jej detí. V správe zo šetrenia Úradu mestského obvodu Poruba z 18.9.2013 je zmienka o povesti otca. Na adrese, kde sa šetrenie konalo otec nemôže mať zlú povesť, keďže reálne obýva byt svojich rodičov a v prípade, že by sa mal starať o deti, tieto by bývali tiež u nich, nakoľko on sám na výchovu dvoch detí nemá čas ani predpoklady. Čosi o rodine vypovedá aj ten fakt, že matka od vlastného syna pýta mesačne 9.000 Kč za obývanie jej 2-izbového bytu, kde náklady na jednu osobu sotva presiahnu 3.000 Kč. V návrhu na vykonanie dokazovania šetrením susedských vzťahov mala na mysli jeho skutočnú adresu, kde jeho rodina žije viac ako 20 rokov a to T. T. XXXX/X, K. - R.. Poukázala tiež na vyjadrenia kolízneho opatrovníka, ktorý neodporúčal a nesúhlasil s tým, aby boli deti vykázané z vlasti a navrhol, aby bol návrh otca zamietnutý. Súd však názor kolízneho opatrovníka odignoroval a v odôvodnení nie je ani zmienka o tom, prečo tak urobil. Domnieva sa, že súd prvého stupňa neriešil otázku toho, čo je najlepšie pre maloleté deti. Ďalej uviedla, že od podania návrhu otca uplynula taká dlhá doba, že deti si vytvorili a upevnili väzby na Slovensku v X. a A.. Navštevujú krúžky zamerané na šport a rozvoj kognitívnych zručností. Dcéra má kamaráta, s ktorým plánujú svadbu, s deťmi v obci hrávajú futbal na ihrisku, naháňajú sa, pretekajú na bicykloch, dcéra absolvuje detské prímestské tábory. Syn so svojou sestrou sú nerozluční kamaráti a majú spoločných kamarátov a množstvo záľub, ktoré sú pre nich prioritou. Kolízny opatrovník to zohľadnil pri vyslovení svojho stanoviska, avšak súd prvého stupňa to nebral do úvahy. Násilné vysťahovanie detí do cudzieho prostredia k cudzím ľuďom, kde sa rozpráva iným jazykom, do podmienok, ktoré zďaleka nekorešpondujú s tými, ktoré majú doma, izolovanie od kamarátov, pretrhanie väzieb, ktoré dva roky budovali, by znamenalo obrovské stresy s negatívnymi následkami na ich psychický vývin. V rozhodnutí sa uvádza, že otec je povinný zabezpečiť im byt, ale prečo tam nie je, že je povinný aj uhrádzať náklady za byt. V prípade návratu do Českej republiky bude odkázaná na otca detí, ktorý po dobu dvoch rokov neprispieval na chod ich domácnosti ani korunou a zabezpečoval im len náklady na živobytie spolu po 116 € mesačne. Tiež nepreukázal, že sa bude vedieť finančne postarať o deti. Súd jej nedal záruku, že v prípade, ak sa konanie vo veci úpravy rodičovských práv a povinností po rozvoде bude ťahať ešte dva roky a ona si nebude vedieť nájsť prácu tak, aby mohla platiť aj nájom v manželovom byte, materské školy, výživu, ošatenie či iné výdaje, že to všetko bude pre deti a pre ňu zabezpečené. Terajšie podmienky pre výchovu maloletých detí sú podstatne lepšie ako pobyt v prašnej K., k čomu dokladá dokument o znečistení. Uviedla, že otec detí si zámerne nebuduje vzťah so synom, to má za následok, že syn otca opisuje, že tata je ten, kto mu dal vláčik. Otec odmieta využívať možnosť navštevovať deti, k tomuto má dôkaz aj kolízny opatrovník, ale súd sa o to nezaujímal. Namietala, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože deti sú na Slovensku od začiatku plne spoločensky integrované a to aj zásluhou samotného otca. Syn strávil prvé dva mesiace života na Slovensku, potom len päť mesiacov v Českej republike a odvtedy až dodnes žije na Slovensku. Zákon vychádza z toho, že dieťa si dňom podania nejakej žiadosti prestáva vytvárať väzby na prostredie, v ktorom sa nachádza. Je však logické, že tomu tak nie je. V Českej republike miera integrácie nepresiahla ani základné predpoklady uzatvárania kamarátskych vzťahov. Maloletý N. Y. mal totiž v čase, kedy sa vrátili na Slovensko natrvalo iba sedem mesiacov. H. G. nemala ani jedného kamaráta rovesníka. Z uvedeného je zrejmé, že nemôže ísť o neoprávnené premiestnenie, keď sa sťahovanie konalo za prítomnosti a teda so súhlasom otca detí, nemôže ísť ani o zadržovanie, lebo v skutočnosti otec odišiel od nich, nie oni od neho a za krajinu obvyklého pobytu sa považuje krajina,

v ktorej má dieťa vytvorené väzby a takouto krajinou je Slovenská republika. Namietala tiež, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, pretože súd prvého stupňa jej svojím rozhodnutím zakazuje vykonávať jej povinnosti. Podľa čl. 5 Dohovoru zahŕňa takzvané opatrovnícke práva práva týkajúce sa osobnej starostlivosti o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Maloleté deti jej boli predbežne zverené do starostlivosti a otec má upravený styk z vážneho dôvodu na každú druhú sobotu za jej prítomnosti. Tým sa stáva nariadenie návratu detí, či povinnosť predať maloleté deti otcovi bez jej súhlasu nevykonateľným, rozporuplným a celé konanie zmätočným. Namietala tiež, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., pretože jej ako účastníčke konania nebol daný priestor na vyjadrenie sa k informáciám, ktoré súdu poskytol na pojednávaní otec detí. K odvolaniu pripojila údaje stiahnuté z internetu o znečistení ovzdušia v Čechách, konkrétne v K..

Právna zástupkyňa matky vo včas podanom odvolaní uviedla, že podáva odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa z dôvodu, že súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, preto navrhuje, aby odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie. Namietala, že konajúci súd sa vôbec nezaoberal mierou integrácie oboch maloletých detí do sociálneho a rodinného prostredia v Českej republike, kde mali mať obidve deti obvyklý pobyt. Rovnako sa nezaoberal návrhmi kolízneho opatrovníka a jeho šetrením pomerov, v ktorých deti žijú. Od 29.5.2011 sa maloleté deti na Slovensku plne integrovali do sociálneho a rodinného prostredia. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia maloletých detí naposledy viedli spoločnú domácnosť a spoločne hospodárili v Českej republike a to v K. T. do 29.5.2011, kedy otec presťahoval deti spolu s ich matkou do A. na Slovensko na základe dohody s matkou. Ostatné hnutelné veci z K. T., ktoré nemohli previezť v máji 2011, autom previezli do A. v septembri 2011. Od mája 2011 sa o maloleté deti fakticky stará matka sama, otec na výživu detí prispieva v minimálnej miere 1.500 Kč na každé dieťa. Poukázala na zarážajúci údaj v odôvodnení napadnutého uznesenia, že otec predložil písomný prísľub súkromných jasíel Mrňousek, kde by mal. N. Y. mohol byť prijatý do predškolského zariadenia, kde cena mesačného pobytu v jasliach činí 6.500 Kč. Je zarážajúce, že otec podľa vlastného vyjadrenia prispieva na pomery v Slovenskej republike 1.500 Kč nadštandardne na základe predbežného opatrenia. Na základe predbežného opatrenia je aj upravený styk otca s maloletými deťmi, s podmienkami ktorého však otec nesúhlasí a s deťmi sa od 8.3.2013 nestretol. Nakoľko otec opakovane tvrdí, že nedal súhlas na vystaňovanie do Slovenskej republiky s maloletými deťmi, zvažuje riešiť tento problém prostredníctvom justičného orgánu v krajine údajného obvyklého pobytu maloletých detí, avšak nevie, ktorý súd je na konanie príslušný s poukazom na právoplatné uznesenie Krajského súdu v Prahe sp.zn. 28Co 98/2013 z 27.2.2013, ktorým nebola prenesená miestna príslušnosť Okresného súdu Praha Východ na Okresný súd v Ostrave. Ďalšou podstatnou skutočnosťou, ktorou bol konajúci súd povinný sa zaoberať v rámci rozhodnutia o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu po zistení obvyklého pobytu maloletých detí bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a výkonu opatrovníckeho práva rodičov, či neexistujú skutočnosti, pre ktoré nemusí justičný orgán dožiadaného štátu nariadiť návrat dieťaťa vyplývajúceho z čl. 13 Dohovoru. Vyjadrila názor, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav vo vzťahu k splneniu alebo nesplneniu podmienky uvedenej pod písm.b/ citovaného ustanovenia Dohovoru. Podľa názoru súdu neexistujú také závažné skutočnosti, pre ktoré justičný orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat maloletých detí, pretože v konaní údajne nepreukázala svoje tvrdenia o fyzickom a psychickom týraní, sexuálnom zneužívaní mal. H. G. zo strany otca. Nezistil ani žiadne existujúce nebezpečenstvo, že by návrat detí vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ich inak privedol do neznesiteľnej situácie. Čestné prehlásenie starej matky, ďalej správy z psychiatrického vyšetrenia maloletej, z psychologických vyšetrení oboch detí nepovažoval za relevantný dôkaz a tieto bagatelizoval, keď poukázal na výpoveď matky, že ju manžel nikdy sexuálne neobťažoval ani maloleté deti, teda išlo údajne o nepreukázané tvrdenie za účelom oddialenia rozhodnutia vo veci. Z uvedeného dôvodu ani nenariadil v konaní znalecké dokazovanie za účelom preverenia pedofilných sklonov otca maloletej, keď existujú indície, ktoré by bolo v záujme otca potrebné v konaní vyvrátiť. Súd sa nezaoberal ani trestným oznámením z 26.5.2012, na základe ktorého bolo začaté trestné stíhanie proti neznámemu páchatelovi pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, 2 písm.d/ Trestného zákona 25.6.2012. Trestná vec bola postúpená na ďalšie konanie miestne a vecne príslušnému orgánu v Českej republike. K tomu, aby súd mohol zhodnotiť, či sú alebo nie sú dané okolnosti uvedené v čl. 13 Dohovoru justičné orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa. Práve týmito zmluvné štáty sledujú, aby v prípade, ak už došlo k neoprávnenému premiestneniu do iného zmluvného štátu a bolo porušené opatrovnícke právo jedného z rodičov, boli v maximálnej miere chránené práva a oprávnené záujmy maloletého, ktorá zásada je

vyjadrená vo vete druhej čl. 13 Dohovoru, kedy možno návrh odmietnuť. Pod sociálnym prostredím treba rozumieť celkové sociálne pomery maloletého v mieste obvyklého pobytu, t.j. kým a ako bola zabezpečená starostlivosť o dieťa, schopnosť zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, o jeho výživu, výchovu, spôsob jej zabezpečenia s prihliadnutím na potreby vzhľadom na jeho vek, zdravotný stav, vzájomné citové vzťahy medzi rodičmi navzájom a rodičmi a dieťaťom. Bez dôsledného posúdenia kompletných informácií o týchto skutočnostiach ku zhodnoteniu existencie dôvodov uvedených v čl. 13 písm.b/ Dohovoru bolo právne posúdenie súdom prvého stupňa nesprávne. Poukazuje aj na skutočnosť, že bydlisko rodiny na území Českej republiky už neexistuje a to od 29.5.2011. Otec údajne už od mája 2011 býva v K. - R. u svojich rodičov, takže podľa jej názoru na základe dohody s otcom zrušili spoločnú domácnosť v K. T.. V súčasnej dobe údajne otec žije v prenajatom byte, ktorý má v dlhodobom prenájme od svojej matky. Byt je kompletne vybavený v podmienkach, ktoré nijako nešpecifikoval. Nie je teda jasné, v akom prostredí by sa mala zdržiavať matka s deťmi, keď sa v správe uvádza, že v byte je jedna izba pre deti, ktorá je zariadená, kde by sa zdržiavala matka, ktorá má právo a povinnosť zabezpečovať starostlivosť o deti aj po eventuálnom návrate do Českej republiky. Z hľadiska aplikácie Dohovoru je nutné garantovať ochranu zákonných a ústavných práv dieťaťa, ktorého záujem má prvoradú dôležitosť v konkrétnej veci čo najúplnejšie zisteným skutkovým stavom a rovnako z neho starostlivo odvodeným právnym posúdením veci. Preto musia byť eliminujúce dôvody návratu dieťaťa do miesta obvyklého pobytu zistené a objasnené natoľko dostatočne, aby hrozba vážneho nebezpečenstva fyzickej alebo duševnej ujmy, prípadne neznesiteľná situácia z prikázaného návratu boli čo najväčšou mierou pravdepodobnosti vylúčené. Zdôraznila, že z čl. 11 ods. 2 Nariadenia vyplýva, že pri uplatnení čl. 12 a 13 Dohovoru sa musí zabezpečiť, aby maloleté dieťa malo možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to vzhľadom na jeho vek a stupeň vyspelosti nejaví nevhodné. Týmto problémom sa súd prvého stupňa nezaoberal vôbec, hoci z predložených listín v konaní jednoznačne vyplýva, že je potrebné, aby sa aspoň už 5-ročná H. G. v konaní vyjadrila a to súdom akceptovateľným spôsobom. Súd sa nijako nezaoberal okolnosťami, pre ktoré výnimočne nemusí byť návrat nariadený a nezistil za pomoci odborného posúdenia, či deti, najmä H. G., sú s ohľadom na vek a stupeň vyspelosti schopné vyjadriť svoje potreby a prania, prípadne nezistil, či už za pomoci znalca alebo výsluchom dieťaťa ich vnútorný postoj k návratu do domácnosti otca do K..

Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky a právnej zástupkyne matky uviedol, že zotrúva na svojich účastníckych výpovediach z 10.4.2012 a 23.5.2012 pred súdom prvého stupňa a zdôrazňuje, že matka v priebehu konania na súde prvého stupňa a ani v odvolaní na podporu svojich tvrdení neuviedla žiadne nové dôkazy a zdôraznil, že o úmysle matky študovať na vysokej škole v Prešove vedel, nebránil jej v tom a ako manžel ju v štúdiu podporoval. Uvedené štúdium však bolo podmienené jeho pracovnou cestou do zahraničia a bolo plánované maximálne na obdobie jedného akademického roku, ktorý bol podľa tvrdení matky detí postačujúci k tomu, aby s uznaním už absolvovaných predmetov z Masarykovej univerzity v Brne absolvovala bakalársky študijný program. Nepopiera, že bol 3.9.2011 prítomný pri odovzdaní a prevzatí mal. H. G. v materskej škole v Košiciach, ale rezolútne odmieta tvrdenie matky, že bol prítomný pri zápise maloletej do materskej školy v Košiciach, nevie ani ako k tomuto zápisu došlo. S každodennou návštevou materskej školy v Košiciach nesúhlasil, keď sa o tomto zámere od manželky dozvedel a to predovšetkým s ohľadom na komplikácie s každodenným dochádzaním do Košíc. Matka maloletých detí však na jeho názor nebrala žiaden ohľad a v súčinnosti so svojou matkou dohodla možnosť prijatia mal. H. G. do materskej školy v Košiciach v tesnej blízkosti miesta výkonu práce starej matky. Odmieta, že by jeho prítomnosť v materskej škole 3.9.2011 bola konkludentným vyjadrením jeho súhlasu so zmenou obvyklého bydliska maloletých detí. Rovnako nepopiera, že pri jednej zo svojich návštev v A. v októbri 2011 spracoval skicu podkrovných priestorov domu číslo popisné XXX v A.. Táto skica však bola vytvorená práve za účelom, aby presvedčil matku detí o nevhodnosti týchto priestorov pre akékoľvek trvalé bývanie. Matka detí však teraz účel vzniku skice zámerne dezinterpretuje a považuje to za dôkaz svedčiaci o údajnom spoločnom zámere rodiny trvale sa presídliť do SR. Uvedený zámer medzi nimi nebol nikdy seriózne a vecne prejednaný a už vôbec nie odsúhlasený. Uvedená skica vznikla medzi 9.10.2011 a 11.10.2011, teda bezprostredne po tom, ako matka detí udelila plnú moc svojej právnej zástupkyne na vedenie opatrovníckeho konania, o čom on nemal žiadne tušenie. Dôrazne popiera, že by sa snažil nájsť si zamestnanie v Kechneci. Nikdy nemal dôvod meniť svoje zamestnanie v K. T. za zamestnanie v Priemyselnom parku Kechnec. Nikdy sa u žiadnej z firiem sídliacich v Kechneci neuchádzal o zamestnanie. Otázku zistenia, kde sa pred podaním návrhu na návrat maloletých detí do Českej republiky nachádzal obvyklý pobyt detí považuje za spoľahlivo a jednoznačne vyriešený a poukazuje aj na odôvodnenie uznesenia Okresného súdu Košice I č.k. 11P 26/2012-216 z 23.5.2012 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach

č.k. 7CoP 266/2012-278 z 12.9.2012, ako aj uznesenie Okresného súdu Košice I z 23.9.2013 č.k. 11P 26/2012-624. Pokiaľ matka maloletých detí tvrdí, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonala navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, pretože nepripustil dôkazy a to vypracovanie znalecko-psychologického vyšetrenia otca detí ohľadne jeho údajného pedofilného chovania voči mal. H. G. a zistenie názoru mal. H. G. k otázke návratu do Českej republiky uviedol, že rovnako ako súd prvého stupňa, aj on považuje vznesené obvinenie za zjavne účelové, vykonštruované a nepodložené akýmikoľvek dôkazmi. Toto obvinenie bolo vznesené len za účelom, aby súd vo svojom meritórnom rozhodnutí aplikoval čl. 13 písm.b/ Haagskeho dohovoru, teda aby nenariadil návrat detí do krajiny obvyklého pobytu. Obdobne bolo toto krivé obvinenie matkou detí využité aj v nadväzujúcich opatrovníckych konaniach. Vzhľadom k nebezpečnosti konania matky maloletých detí, v ktorom stále pokračuje a dôsledkom, ktoré jej konanie už spôsobilo, musel riešiť túto situáciu podaním trestného oznámenia za krivé obvinenie. K rovnakým záverom o účelovom podaní trestného oznámenia matkou maloletej dospel tak vyšetrovateľ polície ČR (uznesenie založené v spise na č.l. 359), tak aj štátna zástupkyňa Okresného štátneho zastupiteľstva v Ostrave, ako aj prokurátor Okresnej prokuratúry Košice - okolie, ktoré v prílohe predkladá. V uvedenom kontexte považuje návrh matky detí na vypracovanie znaleckého posudku za zjavne neopodstatnený a slúžiaci len na oddialenie rozhodnutia vo veci samej. Plne sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, ako aj kolízneho opatrovníka, že nie je vhodné zisťovať názor ani jedného z maloletých detí s ohľadom na ich vek a rozumovú vyspelosť. V tomto ohľade nie je možné maloletým vysvetliť predmet konania v kontexte Haagskeho dohovoru. Prípadné zisťovanie názoru detí by mohlo viesť k neprípustnému tlaku na ne, aby sa rozhodli, či chcú zostať s matkou, ktorá sa nechce vrátiť do Českej republiky alebo sa vrátiť k otcovi. Matka maloletých detí sa v tomto ohľade úplne nevhodne snaží preniesť zodpovednosť za svoje konanie na maloleté deti, ktoré nemajú s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť možnosť posúdiť dôsledky svojich prípadných vyjadrení. V tomto smere tiež poukazuje na zvýšenú mieru sugestibility u detí takéhoto nízkeho veku. V súvislosti s jednostranným výchovným prostredím, z ktorého bol v posledných mesiacoch nielen absolútne vylúčený, ale je mu bránené v akomkoľvek kontakte s deťmi, považuje prípadne zistený názor maloletých detí za značne skreslený, ovplyvnený názorom a vôľou matky detí a jej blízkych, ktorí sú s deťmi v dennom kontakte. Prípadne zistený názor maloletých detí teda nebude prejavom ich autonómnej vôle, ale reflexiou názoru dospelých, ktorí sú s nimi v kontakte. Ďalej uviedol, že matka maloletých detí opakovane argumentuje vysokou mierou integrácie maloletých detí v Slovenskej republike od podania návrhu do súčasnej doby. K uvedenému len opakuje, že v rámci aplikácie dohovoru je podstatné, kde bol obvyklý pobyt maloletých detí bezprostredne pred neoprávneným zadržaním alebo premiestnením. Vznik sociálnych väzieb a integrácia dieťaťa do prostredia v druhom štáte po tom, čo došlo k nezákonnému premiestneniu či zadržaniu už nemôže mať na zmenu obvyklého pobytu žiaden vplyv. Dohovor predpokladá bezprostrednú repatriáciu vzťahov do stavu pred neoprávneným zadržaním, či premiestnením. Dĺžku trvania protiprávneho stavu rovnako ako nezákonný zásah medzinárodne miestne neprípustného Okresného súdu Košice - okolie do vzťahov medzi rodičmi a ich maloletými deťmi on ako otec detí nezapríčinil. Organizácia vedenia konania spadá do výlučnej právomoci súdu a on svojím konaním pred súdom prvého stupňa k tejto dobe nijak negatívne neprispel. Naopak, súd opakovane upozorňoval na neúnosné predlžovanie dĺžky konania. Pokiaľ matka namietala, že súd prvého stupňa prekročil svoju právomoc, keď vyhovel jeho návrhu na zmenu petitu a zaviazal ju na povinnosť odovzdať maloleté deti otcovi v prípade, že sama dobrovoľne nezaistí návrat maloletých detí do ČR v lehote určenej v druhom výroku napadnutého uznesenia, konštatuje, že týmto výrokom súd prvého stupňa neupravuje pomery medzi rodičmi a maloletými deťmi. Tretí výrok napadnutého uznesenia len zaisťuje vykonateľnosť rozhodnutia nariaďujúceho návrat, keď stanovuje konkrétnej osobe konkrétnu povinnosť v prípade, že povinná osoba nespĺní záväzok vyplývajúci z druhého výroku. K doplneniu tohto výroku súd prvého stupňa pristúpil po tom, keď z priebehu doterajšieho konania vyplynulo, že matka detí nebude ochotná rozhodnutie súdu dobrovoľne splniť. Ide preto jednoznačne o preventívne opatrenie, ktoré by malo matku detí motivovať k dobrovoľnému splneniu povinností vyplývajúcich z predchádzajúceho výroku. Pokiaľ matka detí stavia do rozporu napadnuté uznesenie s predbežnými opatreniami prijatými v konaní pred Okresným súdom Košice - okolie sp.zn. 19P 89/2011 a preto napadnuté uznesenie považuje za zmatečné, považuje za potrebné zdôrazniť, že konanie pred Okresným súdom Košice - okolie by malo byť po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého uznesenia zastavené a Okresný súd Košice - okolie by mal vyhlásiť svoju medzinárodnú neprípustnosť v zmysle čl. 17 Nariadenia v prospech súdu v Českej republike. Zastavením konania stratia účinnosť aj prijaté predbežné opatrenia. Ďalej uviedol, že striktno odmieta viesť polemiku ohľadne kvality ovzdušia a púšťať sa do porovnávania štúdií kvality životného prostredia v Moravsko - Sliezskej krajine v porovnaní s krajom Košickým. Túto argumentáciu považuje za nemiestnu a nesúvisiacu s predmetom konania.

Pokiaľ matka detí namietala, že jej v priebehu konania nebol daný dostatočný priestor na reakciu k jeho účastníckej výpovedi, podotýka, že matka detí bola prítomná na pojednávaní 23.9.2013 a bola zastúpená advokátom na základe plnej moci pre celé konanie. Mala možnosť navrhovať dôkazy a dostala príležitosť vyjadriť svoje stanovisko v záverečnej reči. Pokiaľ tieto možnosti vyjadrení prenechala na splnomocnenú zástupkyňu, išlo o prejav jej slobodnej a vážnej vôle. K vyjadreniu otec pripojil žiadosť Okresného štátneho zastupiteľstva v Ostrave č.k. 13Zn 1109/2013 o prevzatie trestného oznámenia na G. T. nar. X.X.XXXX pre podozrenie zo spáchania zločinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1, 3 písm.c/ Trestného zákonníka, pretože je dôvodne podozrivá, že 26.5.2012 na policajnom oddelení v Košiciach vo veci vedenej pod sp.zn. ORP-290/OVK-KS-2012 a neskôr v rámci súdnych konaní vo svojich podaniach po riadnom poučení o trestnej zodpovednosti za uvedenie vedome nepravdivých údajov uviedla, že v presne nezistenej dobe od 23.1.2012 do 9.5.2012 v K. - R. v byte na Q. T. T. č. XXXX/X mal Ing. H. T. nar. XX.X.XXXX pohlavne zneužívať svoju maloletú dcéru H. G. T. nar. XX.XX.XXXX okrem iného tým, že ju mal v dobe, keď sa o maloletú staral opakovane hladiť po pohlavných orgánoch, pričom toto jej tvrdenie sa po policajnom preverovaní realizovanom Políciou Českej republiky, Mestským riaditeľstvom Polície Ostrava, oddelením všeobecnej kriminality Poruba pod č. KRPT-219773/TČ-2012-070774 nepotvrdili a vec bola odložená, pričom týmto svojím konaním podozrivá zdiskreditovala Ing. H. T. v prebiehajúcich súdnych sporoch ohľadne jeho maloletých detí a vážne poškodila jeho rodinné väzby i povest' v mieste bydliska. Ďalej predložil uznesenie Okresnej prokuratúry Košice - okolie z 23.10.2013 vo veci prečinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona, ktorým bolo podľa § 194 ods. 1 písm.b/ Trestného poriadku zrušené uznesenie vyšetrovateľa OR PZ Košice - okolie sp.zn. ORP-145/OVK-KS-2013 z 28.8.2013, ktorým bolo podľa § 215 ods. 1 písm.b/ Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie vo veci prečinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona a vyšetrovateľovi policajného zboru bolo uložené, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Kolíznym opatrovníkom sa k odvolaniam matky a otca nevyjadril.

Matka sa k odvolaniu otca nevyjadřila.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm.a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a vo vzťahu k výrokom o nariadení návratu maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky, povinnosti matky odovzdať maloleté deti otcovi po uplynutí lehoty na plnenie, ak maloleté deti nenavrátia do Českej republiky a povinnosti otca v prípade návratu matky a maloletých detí do Českej republiky zabezpečiť im primerané ubytovanie na svoje náklady až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy a to každý dôkaz jednotlivo, ako aj všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozhodnutia v tejto časti presvedčivé, s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a preto uznesenie v týchto výrokoch podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii matky odvolací súd konštatuje, že tvorili jej obranu už na súde prvého stupňa, s ktorými sa súd prvého stupňa v napadnutom uznesení dostatočne vypořiadal. Odvolací súd však považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že z právnej úpravy týkajúcej sa predmetu konania citovanej v napadnutom uznesení súdu prvého stupňa vyplýva jej základný cieľ a to zaistenie bezodkladného návratu detí protiprávne premiestnených alebo zadržovaných v niektorom zmluvnom štáte. Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za protiprávne vtedy, ak ním dôjde k porušeniu práva starostlivosti o dieťa, ktoré má osoba, inštitúcia alebo ktorýkoľvek iný orgán podľa právneho poriadku štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním. To však za predpokladu, že toto právo starostlivosti o dieťa (opatrovnícke právo) bolo v dobe premiestnenia alebo zadržania skutočne vykonávané alebo by bolo takto vykonávané, keby nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Potrebné je však zdôrazniť, že v tomto konaní súd nerozhoduje ani o výchove a výžive detí, ani o styku rodičov s deťmi, ale výlučne o tom, či bude dieťa do miesta obvyklého pobytu vrátené alebo nie. Pokiaľ dôjde k protiprávnemu

premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa a pokiaľ je podaný rodičom návrh na vrátenie dieťaťa do jedného roku od protiprávneho zadržania alebo premiestnenia, musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá len vtedy, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v čl. 13, prípadne čl. 20 Dohovoru. Navyše čl. 11 Nariadenia zároveň stanovuje, že pri rozhodovaní o návrhu na vrátenie dieťaťa je výnimka z povinnosti nariadiť návrat dieťaťa stanovená v čl. 13 písm.b/ Dohovoru obmedzená na minimum, pretože aj pri existencii okolností predvídaných v tomto ustanovení musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa, pokiaľ boli prijaté vhodné opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Podľa čl. 2 ods. 11 Nariadenia pojem „neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie“ znamená premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa, ak: a/ je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a b/ za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností. Podľa čl. 2 ods. 9 Nariadenia pojem „opatrovnícke právo“ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Vychádzajúc z vyššie uvedených článkov Nariadenia pod miestom obvyklého pobytu dieťaťa na účely konania o jeho navrátení treba rozumieť miesto, kde dieťa bývalo na základe zhodnej vôle rodičov (vykonávajúcich spoločne opatrovnícke právo) bezprostredne pred protiprávnym premiestnením alebo zadržaním (uznesenie NS SR 6Cdo 1/2013). Právny záver o neoprávnenom premiestnení alebo zadržiavaní detí vyžaduje teda splnenie troch predpokladov a to existenciu opatrovníckeho práva, výkon opatrovníckeho práva v čase premiestnenia alebo zadržania a to buď spoločne alebo samostatne a porušenie opatrovníckeho práva.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa nepochybne vyplynulo, že rodičia maloletých detí viedli spoločnú domácnosť bezprostredne pred zadržaním detí na území Slovenskej republiky v Českej republike, na ktorom závere nemení nič ani skutočnosť, že matka obidve deti porodila so súhlasom otca v X., t.j. na území Slovenskej republiky, následne sa však po pôrodoch vrátila na územie Českej republiky, kde žila s otcom maloletých detí v spoločnej domácnosti, pričom rozhodnutie vytvoriť kompletnú rodinu a spolužitie v jednej domácnosti v mieste bydliska otca matka detí v konaní potvrdila. Z uvedeného teda vyplýva, že maloleté deti nadobudli rozhodnutím oboch rodičov obvyklý pobyt na území Českej republiky, pričom úmysel matky žiť na území Českej republiky taktiež preukazuje jej prihlásenie k trvalému pobytu, zdravotné poistenie, poberanie dávok, štúdium na vysokej škole a taktiež prihlásenie dieťaťa do predškolského zariadenia, ktoré malo navštevovať pred septembrom 2011. Odvolací súd považuje za potrebné opätovne zdôrazniť, že obvyklý pobyt maloletých detí sa skúma výhradne v období bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, pričom dĺžka pobytu pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním a po ňom sa v súvislosti s určením obvyklého pobytu detí zásadne neporovnáva. Faktické zadržiavanie detí na území Slovenska ich obvyklý pobyt nezakladá.

Súd prvého stupňa ďalej správne skúmal opatrovnícke právo k maloletým deťom podľa čl. 3 a čl. 5 písm.a/ Dohovoru a to podľa právneho poriadku štátu, na území ktorého mali deti svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred ich zadržaním. V zmysle uvedenej právnej úpravy je teda potrebné skúmať, či rodič, ktorý premiestnil deti z krajiny obvyklého pobytu alebo ich neoprávnené zadržiava mimo krajiny obvyklého pobytu tak mohol urobiť bez súhlasu druhého rodiča alebo bez rozhodnutia súdu alebo iného správneho orgánu a zároveň, či v čase premiestnenia alebo zadržania detí sa opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne alebo by sa bolo vykonávalo, ak by k premiestneniu alebo zadržaniu nedošlo. Z právnej úpravy rodinnoprávných vzťahov, ktoré v Českej republike upravuje zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v platnom znení vyplýva, že rodičovská zodpovednosť je súhrn práv a povinností pri starostlivosti o maloleté dieťa zahrňujúca najmä starostlivosť o jeho zdravie, jeho telesný, citový, rozumový a mravný vývoj, pri zastupovaní maloletého dieťaťa, pri správe jeho majetku (§ 31 ods. 1). Rodičovská zodpovednosť patrí obojmu rodičom (§ 34 ods. 1). Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach pri výkone rodičovskej zodpovednosti, rozhodne súd (§ 49). Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že obaja rodičia majú vo vzťahu k maloletým deťom rovnaké práva a povinnosti, o podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí musia rozhodovať spoločne a pokiaľ sa nedohodnú, rozhodne súd. Obaja rodičia detí teda majú zo zákona opatrovnícke právo k deťom s tým, že ani rozhodnutím súdu o zverení detí do starostlivosti niektorého z rodičov nenadobúda ani jeden z rodičov samostatné opatrovnícke právo vo vzťahu k rozhodnutiu o pobyte maloletých detí

(uvedená právna úprava je totožná s úpravou rodičovských práv a povinností v Slovenskej republike). V tejto prejednávanej veci teda nevznikli žiadne pochybnosti o tom, že obaja rodičia boli v čase zadržania maloletých detí na území Slovenskej republiky nositeľmi opatrovníckeho práva, t.j. práv a povinností súvisiacich so starostlivosťou o maloleté deti a ani jeden z nich nemohol samostatne rozhodnúť o mieste pobytu detí, resp. o jeho zmene bez súhlasu druhého. V tomto prípade matka detí nepreukázala, že otec s trvalou zmenou miesta pobytu detí z Českej republiky na Slovensko súhlasil, hoci jej táto povinnosť vyplýva z čl. 13 písm.a/ Dohovoru. Otec maloletých detí súhlasil s dočasným pobytom detí v Slovenskej republike počas jeho služobnej cesty v zahraničí na dobu najdlhšie jedného roka, z toho dôvodu sa podieľal aj na presťahovaní detí na Slovensko, avšak po tom, čo mu zamestnávateľ oznámil, že jeho pracovná cesta do zahraničia sa neuskutoční, vyzval matku maloletých detí na návrat do Českej republiky, s čím matka detí nesúhlasila. Z uvedeného teda vyplýva záver, že k dohode rodičov o pobyte detí na Slovensku nedošlo a keďže matka nedisponovala súhlasom otca ani rozhodnutím súdu o nezhode rodičov v podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí, teda trvalou zmenou pobytu detí, došlo jej svojvoľným rozhodnutím k porušeniu opatrovníckeho práva otca k maloletým deťom a neoprávnenému zadržaniu maloletých detí mimo obvyklého pobytu detí. Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení síce konštatuje neoprávnené premiestnenie maloletých detí, v tomto prípade však išlo zjavne o neoprávnené zadržanie maloletých detí, čo však v zásade nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa a nemožno ho považovať ani za nesprávne skutkové zistenie s poukazom na právnu úpravu Dohovoru a Nariadenia, ktoré za porušenie opatrovníckeho práva považuje nielen neoprávnené premiestnenie, ale aj zadržanie a nerozlišuje ich v tom smere, že by z nich vyvodzoval pri porušení niektorého z nich iné právne následky.

Súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní o návrhu otca na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu dôsledne riadil čl. 11 Nariadenia a pri posúdení veci riadne skúmal podmienky stanovené v čl. 11 ods. 4, podľa ktorého súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa čl. 13 písm.b/ Haagskeho dohovoru, ak sa preukázalo, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pri aplikácii čl. 13 písm.b/ Dohovoru sa v rámci Európskej únie prednostne použije čl. 11 Nariadenia, ktorého vzťah k Dohovoru je komplementárny (I. ÚS 114/08) čo v konečnom dôsledku znamená, že pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je výnimka z povinnosti nariadiť návrat stanovená v čl. 13 písm.b/ Dohovoru obmedzená na minimum, pretože aj napriek existencii okolností predvídaných v tomto ustanovení musí súd nariadiť navrátenie dieťaťa, pokiaľ boli prijaté vhodné opatrenia k zaisteniu ochrany dieťaťa po jeho návrate. Nariadenie je záväzné ako celok a je priamo použiteľné v členských štátoch podľa Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a jeho cieľom je zabezpečiť rovnakú právnu ochranu pre deti vo všetkých štátoch Európskej únie. Z uvedeného dôvodu preto v prípade únosového konania v rámci členských štátov EÚ nie je osobitne potrebné skúmať sociálnu a právnu ochranu maloletých detí v tom ktorom z členských štátov. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v tomto prípade neexistuje žiadne vážne nebezpečenstvo, že by návrat detí ich vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ich inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Pri hodnotení týchto skutočností zoberal do úvahy aj správy príslušného úradu sociálnoprávnej ochrany detí mesta Ostrava Úradu mestského obvodu Poruba, kde bolo zároveň konštatované, že podmienky pre výchovu detí v bydlisku otca sú plne vyhovujúce. Súd prvého stupňa napokon v záujme komplexnej ochrany práv maloletých detí a matky podmienil návrat maloletých detí splnením primeraných záruk, keď uložil otcovi povinnosť zabezpečiť matke a maloletým deťom na svoje náklady primerané ubytovanie až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva. Zisťovanie názoru maloletých detí v súvislosti s návratom do miesta obvyklého pobytu tak Dohovor, ako aj Nariadenie podmieňuje dosiahnutím veku a stupňa vyspelosti, v ktorom je vhodné ich názory zohľadniť. V tomto prejednanom prípade mal. N. Y. dovŕšil XX.XX.XXXX vek troch rokov a mal. H. G. XX.XX.XXXX vek piatich rokov. Vzhľadom na vek maloletých detí je celkom zjavné, že mentálna vyspelosť detí nie je na úrovni, v ktorej by bolo možné čo i len predpokladať, že by boli schopné pochopiť predmet konania (čo robí problém častokrát aj osobám dospelým a práva znalým) a vôbec chápať pojem návratu do miesta obvyklého pobytu a to aj s poukazom na tú skutočnosť, že v konaní o návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu sa nerieši zásadne otázka úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Zjavne ani matka nezisťovala názor detí v čase, keď sa rozhodla s nimi trvale zotrvať na území Slovenska. Navyše kolízny opatrovník maloletých detí ako ich zástupca v tomto konaní opakovane vyjadril názor o nevhodnosti vypočutia maloletých detí v konaní. Kolízny opatrovník v priebehu celého konania na súde prvého stupňa zotrval na svojom stanovisku a žiadal návrh zamietnuť s odôvodnením, že krajinou obvyklého pobytu

je Slovenská republika a v prípade, ak by súd rozhodol o návrate maloletých detí, navrhol, aby bolo pre matku a deti zabezpečené adekvátne bývanie. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne vypořiadal s otázkou obvyklého pobytu maloletých detí pred neoprávneným zadržaním a návrhu kolízneho opatrovníka na zabezpečenie adekvátneho bývania pre matku a deti v konečnom dôsledku vyhovel.

K argumentácii matky v priebehu konania na súde prvého stupňa, ako aj v odvolaní odvolací súd dodáva, že vybočuje z rámca predmetu tohto konania a v prevažnej miere sa týka okolností podstatných pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, v rámci ktorého súd skúma, u ktorého z rodičov sú lepšie podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti, či nie sú podmienky pre striedavú osobnú starostlivosť, akým spôsobom je potrebné upraviť styk detí s rodičom, ktorému nebudú zverené do osobnej starostlivosti a ako má ktorý z rodičov prispievať na výživu maloletých detí. Zmyslom Dohovoru a Nariadenia práve je, aby maloleté deti boli čo v najkratšom čase vrátené do krajiny obvyklého pobytu a pod jurisdikciu štátu obvyklého pobytu za účelom urýchleného začatia alebo pokračovania v konaní o úprave rodičovských práv a povinností k deťom. Z tohto pohľadu je potom potrebné vykladať aj najdôležitejšiu zásadu, ktorou sa riadia všetky konania týkajúce sa maloletých detí, ktorou je najlepší záujem dieťaťa. Komplikovanie a predlžovanie konania o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu, čím dochádza k ponechaniu detí v členskom štáte, do ktorého boli neoprávnené premiestnené alebo sú v ňom neoprávnené zadržované, nemôže byť potom v ich najlepšom záujme. Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvého stupňa, keď odmietol vykonanie dôkazu a to nariadenia znaleckého dokazovania z odboru psychológie vyšetrením otca maloletých detí ohľadne jeho údajného pedofilného chovania voči mal. H. G. a to aj vzhľadom na tú skutočnosť, že trestné oznámenie, ktoré podala matka detí 26.5.2012 z dôvodu, že v presne nezistenej dobe od 23.1.2012 do 9.5.2012 v byte v K. - R. na Q. T. T. č. XXXX/X mal pohlavne zneužívať svoju maloletú dcéru H. G. T. v dobe, keď ju mal vo svojej starostlivosti a to tým, že maloletú mal hľadiť po pohlavných orgánoch pri ošetrovaní, bolo uznesením Polície Českej republiky Mestského riaditeľstva polície Ostrava územného odboru SKPV IV. oddelenia všeobecnej kriminality Poruba pod č. KRPT-219773-37/TČ-2012-070774-0439 odložené, pretože vo veci nejde o podozrenie z trestného činu, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 7.12.2012 (č.l. 359 - 369 spisu). V zmysle ust. § 135 ods. 1 O.s.p. je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol (nebol) spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, ako aj kto ich spáchal. Z uvedeného pohľadu je teda navrhované znalecké dokazovanie bezpredmetné. V tejto súvislosti je tiež potrebné podozrieť, že už samotné podanie trestného oznámenia matkou 26.5.2012, teda bezprostredne po tom, ako Okresný súd Košice I 23.5.2012 uznesením č.k. 11P 26/2012-216 rozhodol o návrate maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu, vzbudzovalo vážne pochybnosti o pravdivosti tvrdení matky, ktoré boli v konečnom dôsledku v trestnom konaní vyvrátené.

Pokiaľ matka namietala, že súd prvého stupňa prekročil svoju právomoc, keď jej uložil povinnosť odovzdať maloleté deti otcovi v prípade, ak sama dobrovoľne nezabezpečí návrat maloletých detí do Českej republiky v určenej lehote, odvolací súd konštatuje, že týmto výrokom súd zabezpečuje len vykonateľnosť rozhodnutia o návrate maloletých detí, k prípadnej realizácii ktorého dôjde len v prípade, ak matka nesplní dobrovoľne návrat maloletých detí do Českej republiky v určenej lehote. Uvedený výrok nie je a ani nemôže byť v rozpore s uzneseniami Okresného súdu Košice - okolie, ktorými boli predbežne upravené pomery maloletých detí, pretože tieto boli prijaté v zmysle čl. 20 ods. 1 Nariadenia a ich platnosť v zmysle ods. 2 tohto článku zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej prijal opatrenia vyžadované situáciou. Opačný výklad by sa priecil zmyslu a účelu konania o navrátenie maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu.

Odvolací súd ďalej nezistil, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., keďže matka tvrdí, že nemala možnosť vyjadriť sa k informáciám, ktoré súdu poskytol otec maloletých detí na pojednávaní, nakoľko bola na pojednávaní 23.9.2013 osobne prítomná a zároveň bola zastúpená právnu zástupkyňou a zo zápisnice z uvedeného pojednávania nevyplýva, že niektorý z účastníkov nemal priestor na vyjadrenie, prípadne záverečný návrh.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Odvolací súd sa však nestotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, keď stanovil lehotu 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia na plnenie povinnosti zabezpečiť návrat maloletých detí do Českej

republiky. Lehotu 1 mesiaca odvolací súd považuje za neprimerane dlhú a z hľadiska konania o návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu nedôvodnú, keďže Dohovor, ako aj Nariadenie akcentujú čo najrýchlejšie odstránenie protiprávneho stavu. V tomto prípade nejde o nepredvídateľné rozhodnutie, nakoľko konanie je vedené od 28.2.2012 a zároveň neboli zistené žiadne okolnosti, pre ktoré by bolo potrebné zvýhodňovať matku maloletých detí ako osobu povinnú. Odvolací súd preto zmenil uznesenie v tomto výroku tak, že matke uložil povinnosť zabezpečiť návrat maloletých detí v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Podľa § 221 ods. 1 písm.f/ a h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Podľa § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu.

Podľa § 147 ods. 1 O.s.p. účastníkovi alebo jeho zástupcovi súd uloží, aby uhradili trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, ak ich spôsobili svojím zavinením alebo ak tieto trovy vznikli náhodou, ktorá sa im prihodila.

Podľa § 147a ods. 1 O.s.p., ak súd rozhodol o odročení nariadeného pojednávania na základe žiadosti účastníka z dôležitého dôvodu na jeho strane, ktorý zaviniel, alebo je výsledkom náhody, ktorá sa mu prihodila, má účastník vystupujúci v konaní ako protistrana, ktorý sa dostavil na pojednávanie, právo od neho požadovať sumu 15 eur.

Na základe podaného odvolania otca proti výroku o trovách konania odvolací súd preskúmal obsah spisu, ako aj napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil a v konečnom dôsledku aj odňal otcovi možnosť konať na súde, nakoľko nerozhodol o trovách konania otca podľa § 147 ods. 1 O.s.p., ktoré si uplatnil 25.2.2013 a ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho účasťou na pojednávaní 19.2.2013 vo výške 222,95 € ako hotové výdavky, ktorých vznik zaviniela matka maloletých detí. Uvedeným podaním si zároveň uplatnil náhradu za účasť na pojednávaní podľa § 147a O.s.p. vo výške 15 €. O tejto náhrade (15 €) podľa § 147a ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa rozhodol uznesením z 1.3.2013 č.k. 11P 26/2012-405, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12.8.2013 tak, že matku maloletých detí zaviazal nahradiť otcovi detí do 3 dní od právoplatnosti uznesenia sumu 15 € z dôvodu odročenia pojednávania, ktorý je výsledkom náhody, ktorá sa prihodila matke maloletých, pričom z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že o trovách, ktoré si otec maloletých detí uplatnil ako hotové výdavky za účasť na pojednávaní bude rozhodovať v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, resp. následne po vydaní takéhoto rozhodnutia samostatným uznesením o náhrade trov konania. V rozhodnutí vo veci samej, teda v napadnutom uznesení však rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p..

V prvom rade považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že peňažný nárok podľa § 147a, ako aj nárok na náhradu trov konania podľa § 147 ods. 1 majú povahu sankcie za porovnateľné porušenie povinnosti, avšak obidva nároky existujú popri sebe. Možno povedať, že peňažný nárok podľa § 147a je sankciou a nárok podľa § 147 ods. 1 je nárokom na náhradu zavinených trov konania. Aplikáciu ust. § 147 však nemožno vylúčiť ani v konaniach, v ktorých žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku (§ 146 ods. 1 O.s.p.), pretože ide o povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, osobou, ktorá ich spôsobilá svojím zavinením, ale aj v prípade, ak vznikli náhodou. Zásada zodpovednosti za zavinenie alebo náhodou sa uplatňuje pri rozhodovaní o náhrade trov v konaní tak sporovom, ako aj nesporevom. O povinnosti nahradiť trovy konania, ktoré vznikli zavinením alebo náhodou, môže rozhodnúť súd ihneď ako vznikli, najneskôr však v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nárok oprávnenej osoby na náhradu trov konania, ktoré vznikli zavinením alebo náhodou, nie je nijako závislý od výsledku konania, t.j. od úspechu vo veci. Tieto trovy preto treba oddeliť od ostatných trov konania. Z uvedeného dôvodu sa nazývajú aj ako separátne trovy. Súd prvého stupňa sa však uvedeným zjavne neriadil a teda nesprávne vec právne posúdil, čo nakoniec vyplýva aj z odôvodnenia

jeho uznesenia z 1.3.2013 č.k. 11P 26/2012-405. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že súd prvého stupňa sa ani nemienil separátnymi trovami otca uplatnenými v konaní zaoberať.

Odvolaací súd však zastáva názor, že konanie o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu je konaním nesporovým aj napriek tomu, že môže začať len na návrh účastníka, čo jednoznačne vyplýva z ust. § 176 ods. 2 O.s.p., pričom existujú aj iné konania starostlivosti súdu o maloletých, ktoré je možné začať len na návrh, napríklad o osvojenie a je zrejmé, že v týchto konaniach možno len ťažko hovoriť o úspechu alebo neúspechu vo veci, čo je rozhodujúce kritérium pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa zásady úspechu (§ 142 a 143). Analogicky je preto potrebné aj v konaniach o návrat maloletých detí postupovať podľa ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p..

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd zrušil uznesenie vo výroku o trovách konania účastníkov a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie, úlohou ktorého bude rozhodnúť o separátnych trovách uplatnených otcom podľa ust. § 147 ods. 1 O.s.p. a následne aj o trovách konania účastníkov vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.